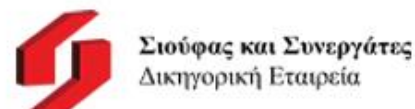

Η ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΕΝ ΕΠΙΔΙΚΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΑΠ 8/2022

Η ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΕΝ ΕΠΙΔΙΚΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΑΠ 8/2022

Στην ολομέλεια του Αρείου Πάγου παραπέμφθηκε να κριθεί το ζήτημα εάν η διάταξη του άρθ. 101 παρ.1 του ν. 4139/2013 με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθ. 261 ΑΚ, κατά το μέρος που ρυθμίζει το θέμα των εκκρεμών υποθέσεων, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση είναι αντισυνταγματική, στις περιπτώσεις που περιλαμβάνει και τις ήδη παραγεγραμμένες αξιώσεις.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ. Ο θεσμός της παραγραφής είναι **θεσμός δημόσιας τάξης** που επιβάλλεται από το συμφέρον της έννομης τάξης, που απαιτεί την εκκαθάριση των εννόμων σχέσεων που ανάγονται στο παρελθόν, ειδικότερη δε εκδήλωση του θεσμού αυτού είναι η παραγραφή εν επιδικία. Ο λόγος που δικαιολογεί την ύπαρξη του θεσμού της παραγραφής είναι η αδράνεια του δικαιούχου να επιδιώξει την ικανοποίηση της αξίωσής του, ενώ η αδράνεια του δικαιούχου που εκδηλώνεται κατά την επιδικία αποτελεί το λόγο του θεσμού της παραγραφής εν επιδικία. Ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να αποφευχθεί η διαιώνιση της επιδικίας είναι η τέλεση διαδικαστικών πράξεων από τους διαδίκους ή από το δικαστήριο.

- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 261 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 101 παρ.1 του ν. 4139/2013, ορίζεται ότι *την παραγραφή διακόπτει η*

άσκηση της αγωγής και η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτό αρχίζει και πάλι με την έκδοση τελεσίδικης απόφασης ή την κατ' άλλον τρόπο περάτωση της δίκης, ενώ στην περίπτωση που οι διάδικοι δεν επισπεύδουν την πρόοδο της δίκης και εφόσον δεν προβλέπεται άλλη προθεσμία για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων από αυτούς, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες μετά την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου. Στις περιπτώσεις αυτές η παραγραφή διακόπτεται εκ νέου εφόσον κάποιος διάδικος επισπεύδει την πρόοδο της δίκης, η διάταξη δε αυτή εφαρμόζεται **και στις εκκρεμείς υποθέσεις εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση**. Η διάταξη αυτή στην οποία περιέχεται **διάταξη διαχρονικού δικαίου** ρυθμίζει την εν επιδικία παραγραφή εκκρεμών δικών θέτοντας ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της στις εκκρεμείς δίκες να μην έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, ενώ δεν τίθεται ως προϋπόθεση πρόσθετη να μην έχει ήδη επέλθει εν επιδικία – κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4139/2013 - η παραγραφή της αξίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ. 261 ΑΚ όπως ίσχυε πριν από την τροποποίηση αυτού. Κατά το λόγο αυτό **εισάγεται εξαίρεση από τη γενική αρχή του διαχρονικού δικαίου των παραγραφών που θεσπίζεται με το άρθ. 18 παρ.1 του ΕισΝΑΚ**.¹

- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 533 παρ.2 του ΚΠολΔικ το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε όταν δημοσιεύτηκε η πρωτόδικη απόφαση, ώστε να μην θεμελιώνεται λόγος έφεσης εξαιτίας ευνοϊκής υπέρ του εκκαλούντος νομοθετικής μεταβολής, ενώ εξαίρεση εισάγεται όταν ο νόμος περιέχει ρητή διάταξη ότι εφαρμόζεται στις εκκρεμείς δίκες ενώπιον του Εφετείου, αν συγχρόνως δεν παραβιάζονται συνταγματικώς προστατευμένα δικαιώματα. Οι διατάξεις του ν. 4139/2013 προβλέποντας ότι εφαρμόζονται στις εκκρεμείς δίκες για τις οποίες δεν εκδόθηκε τελεσίδικη απόφαση, επιτρέπουν κατ' αρχήν την άσκηση έφεσης από το διάδικο του οποίου η αξίωση κρίθηκε πρωτοδικώς παραγεγραμμένη με την επίκληση της επελθούσας νομοθετικής μεταβολής και κατ' επέκταση της «εσφαλμένης» υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς απόρριψης της σχετικής αγωγής, με τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθ. 261 ΑΚ.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ. Επί της αγωγής των εναγόντων που ασκήθηκε ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών με αίτημα την επιδικασία αποζημίωσης μη ληφθείσας άδειας και επιδομάτων εορτών στα πλαίσια σύμβασης εξαρτημένης εργασίας εκδόθηκε η απόφαση με αριθμό 1331/2009 του Δικαστηρίου αυτού, που την έκανε εν μέρει δεκτή, και κατά της οποίας ασκήθηκε έφεση στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, το οποίο, δικάζοντας ως Εφετείο, εξαφάνισε την εκκαλούμενη απόφαση και απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη την αγωγή δεχόμενο ότι συμπληρώθηκε εν επιδικία η 2ετής παραγραφή των ενδίκων αξιώσεων με την με αριθμό 6324/2013 απόφασή του. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζήτησαν οι ανααιρεσείοντες με αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου επί

¹ Σύμφωνα με το άρθρο αυτό «οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την παραγραφή εφαρμόζονται και στις αξιώσεις που έχουν γεννηθεί αλλά δεν έχουν ακόμη παραγραφεί κατά την εισαγωγή του».

της οποίας εκδόθηκε η 1241/2018 απόφαση του Β'2 Πολιτικού Τμήματός του με την οποία παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου αυτού για να κριθεί αν η διάταξη του άρθ. 101 παρ.1 του ν. 4139/2013, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθ. 261 ΑΚ, κατά το μέρος που ρυθμίζει το θέμα των εκκρεμών υποθέσεων, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση είναι αντισυνταγματική στις περιπτώσεις που περιλαμβάνει και τις ήδη παραγεγραμμένες αξιώσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την με αριθμό 8/2022 απόφασή της έκρινε ότι:

- Η εφαρμογή της νέας διάταξης και στις εκκρεμείς υποθέσεις για τις οποίες δεν είχε μεν εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση αλλά η παραγραφή της απαίτησης είχε ήδη επέλθει κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4139/2013 σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθ. 261 ΑΚ, όπως ίσχυε, θα οδηγούσε μέσω της αναδρομικής επιμήκυνσης του χρόνου παραγραφής στην αναβίωση της παραγεγραμμένης απαίτησης και στην επαναφορά στην αρχική και πλήρη μορφή της, ενώ ήδη αυτή - λόγω της παραγραφής- υφίσταται μόνο ως φυσική ή ατελής ενοχή. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την **αλλοίωση της διαμορφωμένης περιουσιακής κατάστασης των μερών και την ανατροπή των δημιουργημένων με την επελθούσα παραγραφή νομικών καταστάσεων** και περαιτέρω την **περιέλευση του οφειλέτη σε δυσμενή θέση**, αφού θα επέφερε **την απώλεια του κεκτημένου δικαιώματός του να αρνηθεί την παροχή κατ' άρθ.272 ΑΚ κλονίζοντας τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του στη σταθερότητα της διαμορφωμένης με την παραγραφή νομικής κατάστασης.**

- Ως εκ τούτου η εν λόγω ρύθμιση **αντίκειται στην αρχή του κράτους δικαίου** και ειδικότερα **στην αρχή της ασφάλειας δικαίου** που απορρέει από τις διατάξεις των άρθ. 2 παρ.1 και 25 παρ.1 εδ. α' του Συντάγματος, ειδικότερη εκδήλωση της οποίας είναι η **αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης.**

- Σκοπός του νομοθέτη ήταν να καλύψει με τις διατάξεις του άρθ. 261 ΑΚ εκτός από τις υποθέσεις που θα καταστούν μελλοντικά επίδικες **και εκείνες που είναι εκκρεμείς και που κινδυνεύουν να παραγραφούν μετά τη θέση σε ισχύ της νέας διάταξης.**

- Η νέα διάταξη του άρθ. 261 ΑΚ κατά το μέρος που ρυθμίζει τις εκκρεμείς υποθέσεις στις οποίες δεν έχει μεν εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση πλην όμως έχει ήδη επέλθει η παραγραφή της αξίωσης εν επιδικία κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4139/2013 είναι **αντισυνταγματική.**

Ελεονώρα Αναγνώστου

Δικηγόρος

D.E.A. Droit Economique et Social

Université Paris IX – Dauphine

